

Advocaten kunnen in ethisch netelige situaties belanden. Hoe gaan ze dan te werk? Hoe denken ze over hun normen en waarden? Peter Plasman: 'Als ik uitspraken beluister in andere zaken, denk ik vaak: mooi!, een vette straf! Maar als het om mijn cliënten gaat, telt maar een ding: dat ik mijn werk goed heb gedaan.'

Daniela Hooghiemstra

journalist

J.P. Plasman (51, beëdigd 1987), partner bij Plasman Advocaten in Amsterdam, is getrouwd en heeft twee zoons.

Wat vond u tot dusver uw belangrijkste zaak?

Wat mij nog levendig bijstaat, is de vrijspraak in hoger beroep in de zaak van de Zevenaarse bloedwraak. In deze vete tussen twee families waren mijn cliënt en enige familieleden veroordeeld tot celstraffen tot twaalf jaar. In hoger beroep oordeelde de rechter echter precies omgekeerd: niet de kant van mijn cliënt, maar de andere familie had schuld. Interessant om te zien hoe een zelfde feitencomplex zo verschillend kan worden geïnterpreteerd.

Wat is uw religie van huis uit?

Mijn ouders waren rooms-katholiek; ik ben gedoopt, bezocht katholieke scholen en uiteindelijk een katholieke kostschool. De kerk werd echter alleen op kerstnacht bezocht, dan konden we weer een jaar vooruit.

Met welke regels bent u opgevoed?

Regels op de kostschool van paters die echter meer bezig waren met het verkennen van de grenzen van het celibaat. Als je samen op een terrein woont, zie je nogal eens wat. Zij waren daar voortdurend met vrouwen aan het rommelen.

Dus toen zag u: de formele regels stroken niet met de realiteit?

Nou, dat wist ik al hoor. Mijn ouders zijn gescheiden toen ik jong was. Mijn vader zat in het leger. Thuis zag ik hoe hij zich vloekend in zijn uniform hees, om even later trots mee te lopen in een indrukwekkende parade. Dan zie je dus dat de voorkant niet de binnenkant is.

In het leger zijn de gezagsverhoudingen heilig, maar als de meerdere er even niet is, wordt er flink op hem gekankerd.

Zat het gezag van uw vader thuis ook zo in elkaar?

Mijn vader was vaak weg, dus ik heb thuis nooit zoveel gezag gehad. Als oudste in het gezin heb ik alles min of meer zelf uitgezocht. Als je merkt dat dat redelijk lukt, wordt dat de natuurlijke weg.

Stelt u zich voor- en nadat u handelt, terugkerende morele vragen?

Nee, dat soort vragen behoeft maar één keer een antwoord.

Betrapt u zichzelf vaak op onvolkomenheden?

Ja, dagelijks, maar op een niveau waar ik wel mee kan leven en dan meer in mijn privé-leven.

Voelt u zich vaak schuldig?

Dat komt dus regelmatig voor, maar dan ook weer de lichtere soort. Een slordigheidje hier of daar, geen grote dingen. Ik stond op mijn elfde alleen in de wereld. Dan ontwikkel je een eigen stelsel en daar is volgens mij niets mis mee.

Hoe weet u of u juist handelt?

Mijn interne kompas is in de loop der jaren goed ontwikkeld en op dat kompas durf ik te vertrouwen. Ik ben alert geworden omdat ik mijn neus heb gestoten. Tussen mijn zestiende en mijn achtentwintigste heb ik een losgeslagen periode gehad. Ik zag mijzelf in die tijd te veel als het middelpunt van het universum, meende dat iedereen op dezelfde manier in elkaar zat als ik. Ik wil hier niet verder op ingaan, maar ik kan wel zeggen dat ik in die tijd een goed gevoel voor grenzen heb ontwikkeld. Ik ben een zeer regelmatige deelnemer aan het wegverkeer – de minimaatschappij – met fiets, scooter, snelle motor en snelle auto. Daar word ik geconfronteerd met vele soorten gedrag, en ik vind dat ik daarbij niet slecht afsteek. Ik laat anderen voorgaan, let op voetgangers enzovoort. Dat zit in mij. Ik erger mij mateloos als je op de snelweg moet invoegen en anderen daar tot op het allerlaatste moment mee wachten. Dan ben ik in staat om de linkerrijbaan bezet te houden. De ergernis is zo groot, dat ik soms een andere route kies om zo'n invoegsituatie te mijden.

Hoe snel is uw auto?

Heel snel. Maar ik rij nooit harder dan 140. Ik laat boetes opzettelijk naar mijn huisadres stu-

ren, zodat mijn vrouw ze openmaakt. Die heeft geen enkel begrip voor te hard rijden dus dat houdt mij op het rechte pad.

Welke historische figuur vertegenwoordigt in uw ogen het hoogst denkbare morele gehalte?

De symboliek van Robin Hood kan ik goed volgen. Ik vind het verschil tussen arm en rijk onrechtvaardig.

Zelf zit u waarschijnlijk ruim boven het minimum-inkomen. Vindt u dat u meer belasting zou moeten betalen?

Nou, als het goed zou worden besteed, wel. Room de top maar af, daar ben ik helemaal voor. Tenzij ze dat geld natuurlijk aan de Joint Strikefighter gaan uitgeven.

Bent u tevreden met wat u bent geworden?

Als ik van tevoren de keuze zou hebben gehad: 'Dit of iets anders', zou ik gezegd hebben: doe maar dit.

Heeft u wel eens iemand geslagen?

Ja, toen een verslaafde mij wilde beroven door met zoals dat heet 'een puntig voorwerp' op mij in te steken. Ik dacht: 'mijn geld ga ik jou niet geven' en heb hem met mijn vuist in het gezicht geslagen.

Hij was geen Robin Hood?

Nee, dat geld was naar de eerste de beste dealer gegaan. Ik heb nog wel een biljetje op straat gegooit. Dan had hij toch iets.

Vindt u overspel een zonde?

Hier kan ik geen antwoord op geven.

Waarom niet?

Ik kan mij er zelf niets bij voorstellen en over wat anderen op dit vlak presteren, meet ik mij geen oordeel aan.

Door wie laat u zich de wet voorschrijven?

Ik accepteer alles wat rechtvaardig is en daarnaast ook nog het onrechtvaardige dat mij dwingend wordt opgelegd als verzet daartegen zinloos is.

Wanneer was u voor het laatst boos?

Boos word ik zelden, het komt sporadisch voor als opvoeder. In mijn werk komt het niet verder dan (hevige) ergernis. Illustratief is de ontkennende verdachte die het toch niet kan laten om de rechter mee te delen dat hij spijt heeft.

Je zou ook kunnen zeggen: wat mooi dat die verdachte de waarheid belangrijker vindt dan zijn eigen belang?

Ja, dat zou mooi zijn als hij dan ook echt omgaat. Maar ik maak mee dat ze vervolgens wel blijven ontkennen. Dat is gewoon stommi-

'Morele vragen behoeven maar één keer een antwoord'

In welk opzicht vindt u zichzelf beter dan de meeste andere mensen?

Laat ik hier maar op zeggen dat ik de beste man voor mijn vrouw ben.

In welk opzicht vindt u zichzelf slechter dan de meeste andere mensen?

Als ik iemand zijn stoep zie vegen denk ik: dat zou ik ook wel eens kunnen doen.

Hebben uw kinderen het beter dan u zelf vroeger?

Nee, ik denk dat sommige wereldse zaken in mijn jeugd veel duidelijker lagen: de Rus was de vijand, maar die werd door een muur tegengehouden en als de Chinezen kwamen moesten die eerst langs de Russen. Bovendien zat mijn vader in het leger dus ik zou wel als eerste beschermd worden.

Liegt u wel eens?

Ja.

Waarom?

Omdat dat soms nuttig of noodzakelijk is.

Kost liegen u moeite?

Als iemand mij vraagt hoe het gaat, volgt er niet altijd een eerlijk antwoord. Maar liegen in het groot doe ik niet. Ik ben wel goed in het vermijden van vragen die ik niet eerlijk kan of wil beantwoorden.

Hoeveel vrienden heeft u?

Mijn beste vriendin zit thuis en daarnaast heb ik mannen en vrouwen waar ik goed mee overweg kan; ik tel ze niet want dan moet ik deze personen gaan indelen en dat ligt mij niet.

Heeft u maatschappelijke ambities die niet zijn verwezenlijkt?

Nee.

Aan welke karaktereigenschap schrijft u dat toe?

Ik ben helemaal niet ambitieus.

Wat ligt wat u zelf betreft dichterbij de waarheid, de stelling 'ik ben een goed mens' of de stelling 'ik ben een slecht mens'?

Ik vind mijzelf absoluut geen slecht mens.

Men mag vrijwel alles van mij weten, ik hoef niks af te dekken en ik merk dat anderen mij wel waarderen.

Ethisch peil: 7,5

Op ethisch gebied is Plasman een doe-het-zelver. In intieme kring, waar het 'zelf' bekend is, staat zijn systeem als een huis. Dat hij 'de beste man voor zijn vrouw' is, zoals hij zelf zegt, lijdt dan ook geen enkele twijfel. Buiten die intieme kring laat het eigen systeem zich echter wat moeilijker toetsen en kan de vraag of er hier of daar niet een schroefje is vergeten, gerechtvaardigd zijn.

In welk opzicht vindt u zichzelf beter dan de meeste andere mensen?

'Laat ik maar zeggen dat ik de beste man voor mijn vrouw ben'

teit. Ik vind het prachtig als ze schuld bekennen, maar doe het dan meteen en voluit. Ik zeg overigens nooit: mijn cliënt is onschuldig. Ik vertolk wat hij zegt, maar neem niet zijn werkelijkheid over.

Raakt u door uw werk persoonlijk wel eens in gewetensnood?

Nee, daar heb ik ook helemaal geen zin in.

Welke zaak heeft u tot dusver persoonlijk het meest aangegrepen?

Zo ver laat ik het niet komen; als iets mij aan zou grijpen dan zou mijn gevoel uitgaan naar de slachtoffers, terwijl het de verdachte (tevens vaak dader) is die op mij rekt.

Hoe komt het dat u tot die afstandelijkheid in staat bent?

Ik vind het zelf ook wel een fenomeen. Het zit

in mijn karakter om bepaalde zaken niet tot mij door te laten dringen. Het gekke is: als ik uitspraken beluister in andere zaken, denk ik vaak: mooi!, een vette straf! Maar als het om mijn cliënten gaat, telt maar een ding: dat ik mijn werk goed heb gedaan.

Welke zaken weigert u en waarom?

Uiteraard zal ik de afpersers van mijn jongste zoon niet bijstaan. Hij is op straat door ze overvallen. Dan wil ik dus wel dat die jongens in de cel komen. Ik ben met de aangifte van mijn zoon ook meteen terug naar de politie gegaan: ze hadden het zo opgeschreven dat het onmogelijk tot een veroordeling kon leiden.